

חג הסוכות

"לכנו מחיל אל חיל"

תקיעת היתד לסוכה מיד לאחר יום הכיפורים, או קניית ארבעת המינים ושאר מצרכי החג, ועצם מצוות ישיבת סוכה וארבעת מינים, אותה הליכה מחיל אל חיל יש בה משום ערובה להליכתנו בדרך החדשה, שאותה הבטחנו לבוראו ולעצמנו ביום הכיפורים (ע' ברמ"א ס"ס תרכד)

המגיז מדובנא זצ"ל הסביר זאת במשל, כדרכו: איש אחד היה, בלי מזון ומחיה, ולו אשה חשובה וגם בנים חמישה, ואין בביתו לחם לאכול.

אמר: "אצא לעולם הגדול ואשכיר עצמי לכל מלאכה. אולי יזכוני מן השמים, ואשוב לכאן וצורו כסף בידי. כך אוכל לעסוק במסחר ולהתפרנס ברווחה". אמרה רעייתו: "לך ויצליח ה' דרכך". הלך, ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. השכיר עצמו לעשיר אחד ועבדו בנאמנות רבה כמה שנים. מפיתו אכל ובביתו דר. ככלות התקופה אמר למעבידו "שלחני ואלכה למקומי, ואשובה אל משפחתי המחכה לי בכיליון עיניים". שילם לו האדון את שכרו במלואו, והוסיף לו הענקה ביד רחבה. נטל האיש את אמתחתו ונפרד מאדונו לשלום.

הוא יצא החוצה, וראה כרכרה עוברת. הניח לרגע את האמתחת מידו ונופף לעברה בידו. הכרכרה עצרה להסיעו. ביקש לעלות עליה אך אביו, האמתחת נעלמה ואיינה. גנב זריז נטלה ממש מתחת לאפו...

בשברון לב ובכפיפת גו שב לבית אדונו, ושח על אסונו. "בתר עניא אזלא עניותא" (בבא קמא צב.) - נד לו אדונו, "שב כאן ואראה מה אוכל לעשות", מיד הפעיל האדון את צוות משרתיו, והם התפזרו בכל קצווי העיר, לקטו רמזים ופירווי ידיעות בקרב הגנבים ויושבי הקרנות, עד שעלו על עקבותיו של הגנב והכריחוהו להשיב את שללו.

אין לשער את שמחתו של האיש בראותו את אמתחתו. הוא מחה את דמעותיו, והודה לאדונו נרגשות. אחר קם ממקומו וביקש ללכת לדרכו. אמר לו האדון: "הנה נוכחת לדעת כמה מאמצים עשיתי כדי לך את כספך. תוכל איפוא לשער כמה עז רצוני שתשוב לעירך ולמשפחתך וצורו הכסף בידך, תתחיל לסחור בו ותצליח במסחרך. אבל הדרך עדיין ארוכה לפניך ויש בה גנבים, ואתה עלול להירדם, ולהתעורר, ואמתחתך תעלם, וכל עמלי להשיבה עכשיו לידך, יעלה בתוהו. לפיכך, הבה אייעצך עצה: בוא עימי אל פלוני, הסוחר. הוא שולח תדיר סחורות יקרות לעירך, בליווי שמירה מעולה. נפקיד בידי את האמתחת, היא תגיע לידי רעייתך ואתה תיסע לדרכך רגוע ושלו".

הבין האיש שאלו דברים של טעם, וקבל את ההצעה. הוא שלח את האמתחת ביד אותו סוחר, ונסע לביתו כשהוא שמח וטוב לב...

והנמשל: בכל ימות השנה שעברה, אמורים היינו לקיים מצוות ולהימנע מעבירות. הגיעו ימי הדין, ומיששנו את כליונו, והנה אין בהם מתום, כה רבות העבירות, ואילו המצוות מעטות וחיוורות. באנו לפני מלכנו בשברון לב, שבנו בתשובה ובכינו על אבדותינו. והוא ברחמי הרבים, השיבה לנו: מחה את חטאינו, והשיב לנו את מצוותינו. אבל בכך לא די: מה יהיה בשנה הבאה, האם הכל ישוב על עצמו, האם נשוב לעבור עבירות, חלילה, ונמעיט במצוות. אמנם, קבלנו על עצמינו לשמור על האמתחת מכל משמר, התחייבו להשתפר, להתעלות, להרבות במצוות, אבל הדרך לפנינו כה ארוכה ומסוכנת, והגנבים אורבים בה לכל תנומה שלנו... מה נעשה?

נחפש ונבקש אחר עצה, שתבטיח את דרכנו. והעצה היא: "מצווה גוררת מצווה" - אם נפתח במצווה אחת, היא תגרור את רעותה. אם נתחיל במצווה, הרי "המתחיל במצווה אומרים לו גמור", והמצווה האחת תגרור רבות, ודרכנו החדשה תהיה סלולה, מרווחת ובטוחה. לפיכך, מתחילים אנו בשרשרת של מצוות, שרשרת של מצוות החג...

"ולקחתם לכם פרי עץ הדר"...

המקובל הגה"ק בעל הסולם זיע"א נתן הסבר נפלא לפסוק זה, באומרו, די ש כאן רמז וציווי על האדם, וכך הסביר: "עץ" - הוא הצדיק כמו שהורה משה רבינו עליו השלום (במדבר יג, כ וברש"י) למרגלים לראות "היש בה עץ" - האם יש שם צדיק שמגונן על דור כסיכון העץ. "פרי עץ" - מה הם פרות העץ? תולדותיהם של הצדיקים מעשים טובים' (רש"י בראשית ו, ט). "הדר" - דרשו

חז"ל: "פרי עץ שדר באילנו משנה לשנה". שכן האתרוג, שלא כשאר הפירות, גדל לאיטו במשך שנה שלמה ויותר. והנה לא מכבר עברו עלינו הימים הנוראים. אמרנו סליחות, תקענו בשופר, צמנו ביום הכיפורים, נטהרנו לפני ה', פתחנו דף חדש. עתה, "ועמך כולם צדיקים" - לא ערבה ואף לא הדס ולולב, כולנו "אתרוגים", הדר שבהדר!... והשמיענו הכתוב בדרך רמז: "ולקחתם לכם פרי עץ" - הרוצה אתה לקחת את עצמך ולדעת באמת ובתמים האם מעשיך הטובים "תולדותיהם של צדיקים" הם, האמנם הפכת להיות אתרוג מובחר? מצטערים, לא תוכל לדעת זאת, איש אינו יכול לדעת זאת. כי תלוי הדבר ב"הדר" - האם הפרי ידור באילנו משנה לשנה! האם החלטות ראש השנה ויום הכיפורים, החרטה והקבלה, יחזיקו מעמד עד לשנה הבאה, ולא יתפוגגו תוך זמן קצר!...

"חתן תורה" שלא ראה את ה"כלה"...

בקהילה אחת בחו"ל נהוג היה, שבשמחת תורה הגבירים קונים לרב "חתן תורה". שנה אחת קם גביר אחד, שהיה חוצפן ועז פנים, והחליט שהוא קונה את העליה החשובה לעצמו. קנה - ועלה ל"חתן תורה", ולא עוד אלא שאחד מחשובי המתפללים היה צריך לדבר ב"קידוש" לכבודו...

פתח נציג הקהל ואמר: "יש לי שאלה גדולה על ה"חתן תורה" של השנה. הרי חז"ל אמרו (קידושין מא.): 'אסור לאדם שיקדש את האישה עד שיראנה, שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו', והחתן שלנו לא נראה לי שראה פעם את הכלה?..."

"אמנם" - המשיך הדרשן - "קושיה מעין זו יש להקשות על אברהם אבינו, כיצד נשא את שרה אימנו, והלא נאמר: 'הנה נא ידעתי כי אישה יפת מראה את' (בראשית יב, יא) - רק כשירדו למצרים והיו צריכים לעבר בנהר, ראה אברהם בפעם הראשונה את הבבואה שלה משתקפת במי הנהר, אבל קודם לכן לא ראה אותה מעולם, והרי אסור לקדש אשה בלי לראותה?"

אלא שהטעם שאסור לאדם לקדש אישה עד שיראנה בעיניו הוא, שמא כשיראה אותה אח"כ היא תתגנה עליו, אבל אם לא מתכוין להסתכל עליה גם אח"כ - אין בעיה לשאת אותה גם בלי לראותה.

וכך גם לענייננו" - סיים אותו דרשן - "ה'חתן תורה' שלנו כנראה לא מתכוון להסתכל על ה'כלה' שלו - התורה הקדושה - אף פעם, ולכן יכול הוא להינשא לה בלי לראותה"...

סגולת ההושענות - עבור אחרים

רבים טורחים להשיג לעצמם כל מיני סגולות, אך כמה אנשים מקדישים מאמצים וטירחה מרובה עבור השגת סגולות לאחרים?

על הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, ראש ישיבת טשיבין בירושלים, מסופר מעשה נפלא בענין זה, ומעשה שהיה כך היה:

מוצאי שמחת תורה תשע"ב. הריקודים פסקו. אנשי ארץ הקודש נפרדו כמעט מירח האיתנים. בבתי כנסיות של עדות המזרח עסקו ב"הקפות שניות" על פי הקבלה.

רבי אברהם נכנס לבית הכנסת היליגמן בבני ברק, וערך חיפושים בין עשרות ההושענות החבוטות שנחו ליד ארון הקודש עוד מהבוקר של הושענה רבה. הוא חיפש את הערבות שלו (לפי סימן האגד יכול היה להבחין שאלו הן ערבותיו). תלמיד חכם משקדני בית הכנסת תמה על מעשיו - מה לרבי אברהם בן השבעים וארבע לחייו, ולמאמץ כזה בשעה כזו?

ר' אברהם הסביר לו: "העולם אומר שלהחזיק את הערבות החבוטות בבית זה סגולה. יהודי התקשר וביקש ממני את הערבות שחבטתי, רצונו בערבות שלי דווקא. אני מחפשם כדי למסור לו"...

שתק לרגע ואחר הוסיף בדחילו ורחימו, כמתנצל: "חסד זה לא מה שאני חושב, אלא מה שאחרים חושבים, לפי מחשבתם". (ויאמר הגני)

ליל החג בצילה של 'מלחמת יום כיפור'. על אף החרדה והמתח מגורל הקרבות בחזיתות, הכריעו ראשי הישיבות ששמת התורה לא תושב, בהיכח הישיבה, ניצב נבון חצקל, הגבאי החדש שמילא את מקומו של הגבאי הוותיק, אשר נבצר ממנו להגיע, עקב קטיית התבורה בגלל המלחמה. הוא המתין לרגע של שקט והכריז: 'מי קונה חתן תורה?' אלף וחמש מאות! קרא אחד מהבחורים שההגודלו סביבו. 'אלף שבע מאות!' קפץ יצחק אייזיק, מעליו הישיבה.

הנברשות הבודדות שהודלקו לכבודו של החג, על אף הוראות ההאפלה מהבא, הפיצו אור זהוב, והאירו במקצת את פניהם המתוחות של בני הישיבה. הוא היה הבחור שיתחייב את מספר דפי הגמרא הגבוה ביותר, וזכה בתואר חתן התורה של הישיבה, אחר שחלק נכבד מהתלמידים המתגוררים מחוץ לעיר לא הופיעו עקב המצב, וביניהם שני בחורי הישיבה שבדאי היו מתחייבים ש"ס שלם.

המלחמה, שפרצה בצהרי היום הקדוש, הפתיעה את העם השורוי בתענית. מיזמת הדדים לתקוף עם מסוגף, המרכז בבתי הכנסיות הרחק ממעוזי הצבא, לא צלחה. הם לא ידעו כי הפחילה היא סוד קיומנו, בתי הכנסת הם המעוזים החזקים והאמיתיים של העם היהודי, ויום כיפור הוא מאגר התחמשת הגדול לכל ימות שנה.

על אף המתח הטמון באוויר כיום טומן העתיד, ההרוגים הרבים והדאגה לפצועים, בחורי הישיבה שמחים בשמחת התורה, כי זהו הבריח התיכון של עם ישראל. 'אלף ושמונה מאות דפים!' הרים משה את קולו 'אלפיים דפים' זעק יצחק אייזיק. שקט, אין מרבה במחיר, אין קונה ליש"ם שלם, המכיל אלפיים ושבע מאות דפים. התלחשויות רחשו בקהל.

'אלפיים דפים פעם ראשונה', הכריז הגבאי ואכזבה נשמעה בקולו. הכל הביטו לעבר יצחק אייזיק הקורן מאושר. ולפתע נשמע קול חלוש מרחוק. 'ש"ס שלם, אלפיים ושבע מאות דפים.' 'מי אמר?' האל הגבאי זיך של תקוה נשמע בקולו. העיניים הופנו לעבר בחור צנום בירכתי האולם שהרים את ידו. 'היתכן?' הביטו הבחורים לעברו בתדהמה. מנחם מענטס, ה'אלטערער', נטלן, מעולם לא השתייך לחבורת הלמדנים בישיבה, הכל הכיורו מעיסוקיו במכירת בגדים בת"ת לתלמידי הישיבה, אשר לפני כחודשים סוף סוף קרה הנס והוא התארס בשעט"מ.

חצקל הגבאי התבלבל והפנה מבט שואל לעבר המשגיח, רבי מנחם מענדל. דמות נערצת בקרב תלמידי הישיבה,

שניחן בכשרון מיוחד להבין בנפש האדם, והבחורים ראו בו רב, חבר ומורה דרך, התייעצו עמו, וקיבלו את לקחי מוסרו באהבה. 'השנה יש לנו בעיה קשה' הסביר הגבאי למשגיח, 'עקב המלחמה נעדרים שני טובי הישיבה שאמורים היו להתחרות. נאלצנו לבחור ברמה פחותה יותר... אבל עד כדי כך, שמנחם מענטס יהיה חתן תורה זה ממש 'ביזיונות' (ביזיונות). איני מאמין שהוא מסוגל ללמוד אלפיים סמכת אחת בשלמותה', לחש חצקל, 'וחוץ מזה, מקובל שבחורים הזקוקים לשידוך קונים דפי גמרא כדי לזכות בשם טוב. אך מנחם כבר התארס, לשם מה הוא צריך זאת??'

המשגיח, שהכיר את מנחם שלא היה נחשב כלל בר הכי, מסוג הבחורים שאינם 'מבקשים' לעשות שטייגן, קרא לו ודיבר על לבו בחביבות 'לדרת מן עין'. אך הבחור הוקן בשלו. 'נקבתי את המחיר הגבוה וזוהי זכותי', טען בעקשנות. 'עדיף לתת את הזכות לבחור הזקוק לשידוכים', ניסה הרב לשכנעו. אך מנחם התעקש: 'גם אני צריך את הזכות בשביל שידוכים.' 'אבל אתה כבר מארס', אמר לו המשגיח. 'לא! התעקש מנחם. 'עקב המלחמה נשתבשו תוכניות. אבי מגויס להג'א ועזרתי לאימי לבנות סוכה עד סמוך לחג ולא הספקתי לקנות לכלתי מנתת חג. ברצוני להפתיע אותה במתנה, עליה היא חולמת ושואפת. אני חפץ לתת לכלתי 'פעקלה של תורה' - אלפים ושבע מאות דפים, אמר בנחרצות.

המשגיח, שחשש שמא נשתבשה עליו דעתו, תקע בו מבט תמה וניסה לשכנע בטקטיקה אחרת. 'שמע קייר! עם ישראל בצרה וזקוק להרבה זכויות. אמנם יש לך רצון טוב, אך ספק אם הצליח לעמוד במשימה, ושנה זו תתחולל ב"ס', ובודאי אשתך תרצה שתשמח עמה. כיצד תספיק להשלים ש"ס שלם? עזוב את הצעתך וקיים מצוות 'שימח את אשתו'. ביתנים איבד הציבור את סבלנותו. הבחורים האיזו בגבאי: 'חצקל', אל תתייחס אליו! תן את הכיבוד ליצחק אייזיק ונתחיל את ההקפות!' אך מנחם היישר מבט לעבר המשגיח. 'ע"פ הדין הצעתי את הצעה הגבוהה, ואיני מוותר! חפץ אני לספר לרב על השידוך שלי, שלא סיפרתי לאף אדם', המשגיח החל לראות סימונים של חוסר סבלנות, אך מנחם המשיך בדבריו: 'לכלתי מבוגרת מאד. במשך שנים נעצרו אצלה שידוכים רבים שהצליח את התנאי שלה, עד שהגיעה אלי. 'מה התנאי?' התעניין המשגיח בקוצר רוח.

'מאז עמדה על דעתה, השתוקקה לחתן בן עליה שילמד תורה לשמה וכל מעיניו בתורה בלבד. אך דא עקא, בחורים

הלכה לחן

כתב המרדכי (פרק הישן, סי' תשט) בשם הר"א ממיין בספר יראים (סי' קג), ש"אם עושה הסוכה מתחילה במקום שמצטער באכילה ושתיה, או בשניה, או כשאי אפשר לו לעשות אחד מהם בסוכה משום שמתארו מגנבים או מלסטים כשהוא בסוכה, אינו יוצא בה י"ח כלל, אפילו בדברים שאינו מצטער בהם, ומישרם דלא הוי כעין דירה שיוכל לעשות בה כל צרכיו". והרמ"א (תורמ, ד ועוד אחרונים) פסק דבריו להלכה.

והחכם צבי (סי' צז) כתב לדחות את דבריו, שה'תשבו כעין תדורו' לא על עצם הסוכה מדבר, באיזה ענין תהיה עשויה, אלא על אופן הישיבה באיזה ענין תהיה וע"ז הצריכה התורה שתהא כעין דירה, ובאמת אם עשה כ"ד סוכתו האחת מיועדת לאכילה והשתיה לשינה, אף שאותה לא אכילה לא ראויה לשינה, יוצא בה י"ח האכילה. וכן דעת בנו היעב"ץ בספרו מור וקציעה, וכן הסכים בשו"ת משיבת נפש.

והביא לדבריו ראה מהמג"ם בסוכה (נג) ש"ר"ע עשה סוכתו בראש הספינה, אף שהרוח מצויה שם ועוררת וכמו שאכן קרה, ומסתמא אין דרך לישן בסוכה כזו שהרוח מצויה בה ונחה ליקרן, ואעפ"כ עשאוה לה יעקבא כדי לאכול שם, ש"מ דאף שאינה ראויה לישן בה יוצא בה י"ח האכילה (ענין לענפי"א נוספת). וע"ע שם שתלה זאת במח' רבי ורובן בשיעור סוכה ואכמ"ל.

ויש להקשות על דבריו. א. הקשה האבני נוד (שו"ת, סי' תשט) שהגמ"ג בסוכה (י:). אומרת, שבשתי סוכות זו על גב זו, על התחתונה אינה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה, תחתונה כשרה ומשום דעליונה פסולה (שהרי אינה ראויה לדירה דאין התחתונה מקבלתה), ופירש רש"י: כרים - לישן. ומוכח דכשאינה ראויה לישן, פסולה לכל מילי (דאם רק לשינה, תיפסל התחתונה מדין סוכה תחת סוכה).

ב. הוסיף להקשות האבני"ז, וכה"ק החזו"א (או"ח סי' ק"ג), מדברי הרמב"ן במלחמות פ"ק דסוכה (ג: בתוצה לה ימשך אחר שאלח, אפילו לישן ולשנן ולטילי בה או לאכול ופתו בידו פסולה, שכל שאינה ראויה לאכילה כדרכה ולכל מילי דסוכה אינה סוכה, ולאורה מפורש כדברי המרדכי הנ"ל.

אף יש לדחות, שמה שהרמב"ן פסל אין זה מטעמו של המרדכי שבענין ראויה לכל צרכיו, אלא דהרמב"ן מייירי שם לגבי סוכה קטנה שכיון שאינה ראויה לאכילה כדרכה הוי סוכה סרוחה, שפסולה לכל התמשימים, אף המרדכי חידש דאפילו כשיש מקום בסוכה להכל, א"פ"ה פסולה מאחר ולא ראויה לכל תמשימו.

אף זה אינו, דהרמב"ן כתב דבריו בלשון "כלל - דהיינו על כל סוכה, משמע דאפילו בראייה לאכול כדרכה אך לכל מילי אינה סוכה". וא"כ חזרת הראיה לדברי המרדכי ודלא כהח"צ. וסיים האבני"ז 'ובדאי היה זה בהעלם מדבר חכם צבי' [וע"ז בחזו"א (ובאב"ז) שהוסיפו להקשות מהר"ף בסוכה דמבואר מדבריו כהמרדכי, וכה"ק הבית הלוי (ח"ג, נג) ואכמ"ל].

לעומת זאת, השערי תשובה (רי"ט סי' תרט) הוכיח דכדברי החכם צבי מתשובת רב האי גאון (בית שערים, עמ' פח) שכתב 'שאלת, אחים או שותפים שאין להם מקום לעשות סוכה גדולה ועשו סוכה קטנה שאינה מספקת לכולם, והשיב לענין אכילה יכול כ"ה לאכול לבדו או אחר זה, אבל לענין שינה זה ישן ליקח אחרת וזה ישן לילה אחת, ואם חביבה עליו המצוה תע"ב אם זה ישן מקצת לילה זה מקצת וכו''. ומוכח שגם כשהסוכה אינה ראויה לשינה ביחד לכל אחד האוכל בה - כשרה. ומרן הגר"ש אלישיב זצ"ל פסק בראיה זו (הובא בספר 'קב ונקי' לחתנו הגר"י זילברשטיין שליט"א, סי'

מסוג זה לא חפצו בבת לינוצלי שואה, חסרי אמצעים. שדכנים רחמניים ניסו להציע הצעות מהשוויים, אך היא לא התפשרה. השנים חלפו ובלית ברירה, כשהבינה את מצבה העגום, החליטה להתנות עם בן הזוג המיועד להתמסר ללימוד התורה מכאן ולהבא. אולם הבחורים סירבו בזה אחר זה. כששמעתי את התנאי, רגש ניצת בתוכי כללות הכל, במשך השנים שאפתי, אך היו לי מעכביים... ללא היסוס ענית: לא רק שאני מסכים, אני חפץ בן לתחילה. ענייה אורו ובאותו הערב נגמר השידוך, וביום שאחרי ה'זורט' השקעתי עצמי בלימוד לשמה. עתה, אמר בתחנונים, 'אני מבקש. אני צריך 'מחייב'. אפשרו לי לתת את המתנה הזאת לכלתי. אני נתחנן - זה בשביל שידוכים'. 'זכה לזו' רעם קולו של המשגיח הממונש. הגבאי המופתע התעשת והכריז בקול מאולץ: 'ש"ס פעם ראשונה... שניה... פעם שלישית... הבחור החשוב מנחם מענטס חתן תורה, זכה לזו!'

ובירכתי נזרת הנשים התגלגלו דמעות חמות של אושר, זרמו ללא הרף כמעין זך שופרץ ומימיני זוהרים כפנינים באור החמה. הממחטה לא הצליחה לספוג את ההתרגשות על המתנה הגדולה מכל, זכה לו - זכה לו.

הקפה השביעית התכבד חתן התורה, חתן הכלה, הנטל את ספר התורה באהבה כאילו שאליו ממוקם רחוק, ופצח בריקוד 'נגיל ונשיש בזאת התורה' בהתלהבות עילאית. בחורי הישיבה השתלבו בהתרגשות בריקוד סוער, גם האדישים ביותר שהביטו במחזה המפעים נסחפו אל המעגל, שנמשך ונמשך. הכל נשכח - המלחמה, הסכנות. רק תורה, תורה, נגיל ונשיש.

רצפת בית המדרש התנועה כפי שלא רעדה מעולם, סופגת לתוכה בחיבה את הלמות העקבים. קירות בית המדרש מקבלים באהבה את האבק העולה מטפיפות הצעדים, אפילו הנברשות הזזות ברינה לפי הקצב, שולחות קרני אור באוויר הדחוס, תאורה חגיגית לא שגרתית. הכל שמחים בשמחת חתן, בן עליה שכרת ברית עם התורה, המלמדנו פרק 'כיצד מוקדץ לפני הכלה, כלה שהיא תורה, ותורה שהיא כלה.

וכבר באותו הלילה שקע בחמשת הדפים הראשונים של מסכת ברכות, עד אור הבוקר לתפילת שחרית, שלאחריה התכבד כחתן תורה, ובסעודת החג בבית חותנו צהלה כלתו בבדיחות: 'אני הכלה הראשונה המקבלת במתנה ש"ס חתנים'.

(האמנתו ואדברה)

סוכות של מסעדות או בתי מלון - כשרות?

קצב, שאין הכונה שצריך שתהיה ראויה בגבא, אלא שמצד עצמה תהיה ראויה גם לאכילה וגם לשינה, והו שיש כאן עוד שותף אין זה אומר שחסר בחפצא של הסוכה, וביחס לכל אחד הסוכה כשרה מצד עצמה. ופשוט.

וקשה, דחדיית הגר"ש - דסגי בזה שהסוכה תהיה ראויה בחפצא - דזחה גם תר ראיית הח"צ עצמו מהגמ"ג בסוכה (כז). ממנה הוכיח דלא בעינן ראיין גם לשינת איש ואשתו. ואעפ"כ יוצאים בה כל ישראל - ד"ל דביחס לכ"א בפני"ע החפצא של הסוכה מושלם לישן בה עם אשתו, והגם שיש עוד אנשים אין זה מעכב ביחס לסוכה אלא מצד הגבא. וצ"ע. ויש ליישב בדוחק.

וצ"ע השערי תשובה, מדוע לא הוכיח מהמג"ם בסוכה כז: "כל האורח בישראל ישבו בסוכות", מלמד שכל ישראל ראוים לישב בסוכה אחת, ופירש ש"ר "בזה אחר זה", ומבואר שמלכות שאין אפשרות לכל אחד לישן בסוכה ביחד כי אם בזה אחר זה, יוצאים בה ידי חובה (הח"צ גופיה הביא ראה מגמ"ז או הוכיח באופן אחר, שהגם שלענין אכילה יוכלו לאכול אף או ריבוא כאחד ואח"כ עוד אף או ריבוא, אך כיון שלענין שינה בסוכה המצוה היא איש ואשתו, וא"א לשני אנשים ונשותיהם לישון בסוכה אחת, ואם מיירי בהפסק מחיצה א"כ אינה סוכה אחת אלא כמה סוכות, ולפי המרדכי אין ידי מצות אכילה לא יצאו. וע"ע במג"א ש"כ"י [תרלט, ח ובמהח"ש שם], ואדריבה, מוכח מהח"צ גופיה והמג"א שגם למרדכי סגי בזה שראוי לבה אחר זה ולכאורה בגלל שייצא ש"כ"א יהיה זמן שיישב בסוכה), וכל מה שפסל זה כשלא ראו כלל, וע"ז הוצרכו להביא ראייה משינת איש ואשתו (דשם לא שייך שכל ישראל יישנו עם נשותיהם בזה אחר זה), וצ"ע השע"ת הדוכיח להח"צ דמהני בזה אחר זה, והא מוכח מהח"צ דע"ז ליכא פלוגתא. וכן צ"ע השע"ת מקו' הגר"ש אלישיב זצוק"ל וכמש"ל).

ולהלכה, כותב בשערי ציון (סי' כ"ה) שיש ליהזר מאד בזה, כי כמה אחרונים העתיקו דברי המרדכי להלכה, ויישבו את קושיות החכם צבי.

ולפי"ז יש לדון, בסוכות שמוקמות ע"י מסעדות שנמצאות במקום מרכזי, ובמצבן הנוכחי אין ראיות לשינה, וכן בסוכות שבבתי המלון, שמתארחים שם הרבה אנשים ולא כולם יתרצו לישון בצורה כזו, שלפי המרדכי יפסלו גם לאכילה. אך זה הזרע אמת ביאר (שו"ת לרי' שישמאל הנח"צ זצ"ל מלינונו שבאמרי"ש [סימן צא] - הובא גם במחזיק ברכה ובחזו"ע סוכות [עמ' קצז]) שיש להתיר בכה"ג גם למרדכי, מאחר ויש מיעוט אנשים שלא מפריע להם לישון במצב כזה (ע"י"ש בראיתו). ולפי"ז דייק שכל סיבת הפסול היא רק בכה"ג שהסוכה אינה ראויה לכל האנשים, ולכן נקט המרדכי "ליסטים או גנבים" בדוקא, שאם מסתבר שאדם יישן יוכל לינצל מהם ואינה ראויה לאף אדם, אך בציני לדוג' - הסוכה תהיה כשרה (גם למרדכי, ובה איש קו' האחרונים עליו), וכך דחה את ראיית הח"צ מהמג"ם בסוכה (כז): שלא ראויה לשינת להם, שפיר נחשבת הסוכה לדירה. וכך דחה את ראיית הח"צ מהמג"ם בסוכה (כז): שלא ראויה לשינת איש ואשתו - דהא ראויה לאדם שאינו נשוי, וענ"ש שכתב שניתן לדחות את כל ראייתו של החכ"צ. וצידד כהמרדכי מדברי עד ראשונים וכע"ז כתב בבית שערים [או"ח סי' שלו]. ויש להאריך בזה טובא ואכמ"ל.

(נכתב ע"י אחד מעורכי העלון, הארות והערות יתקבלו בברכה!)

ממתקינג
שווק כל סוגי הממתקים
בהנצרות מהודרים

קומת המותגים. מ. מסחרי נחלת יצחק,
יהודה הנשיא 94 אלעד
050-2022160, 5105868

העלון הוציא בע"ה לפרשת נח

לרפואת
ראובן בן שרה זינת, דוד בן אליעזר, אלס עישה תחי' בת תמו, התינוקת
בת שבע אסתר בת אביטל, הילדה הראיה בתאלמיה ומונירה בת נמקי.

העלון מוקדש - להצלחת ברו"ה
שלום אלה ורפי בן טינו מגזי הי"ו וכל משפ' איתמר (תורמ) אליהו ופינחס בני
אביגיל הי"ו. ישי ושרה בני אלה הי"ו, רחמים בן מונירה.